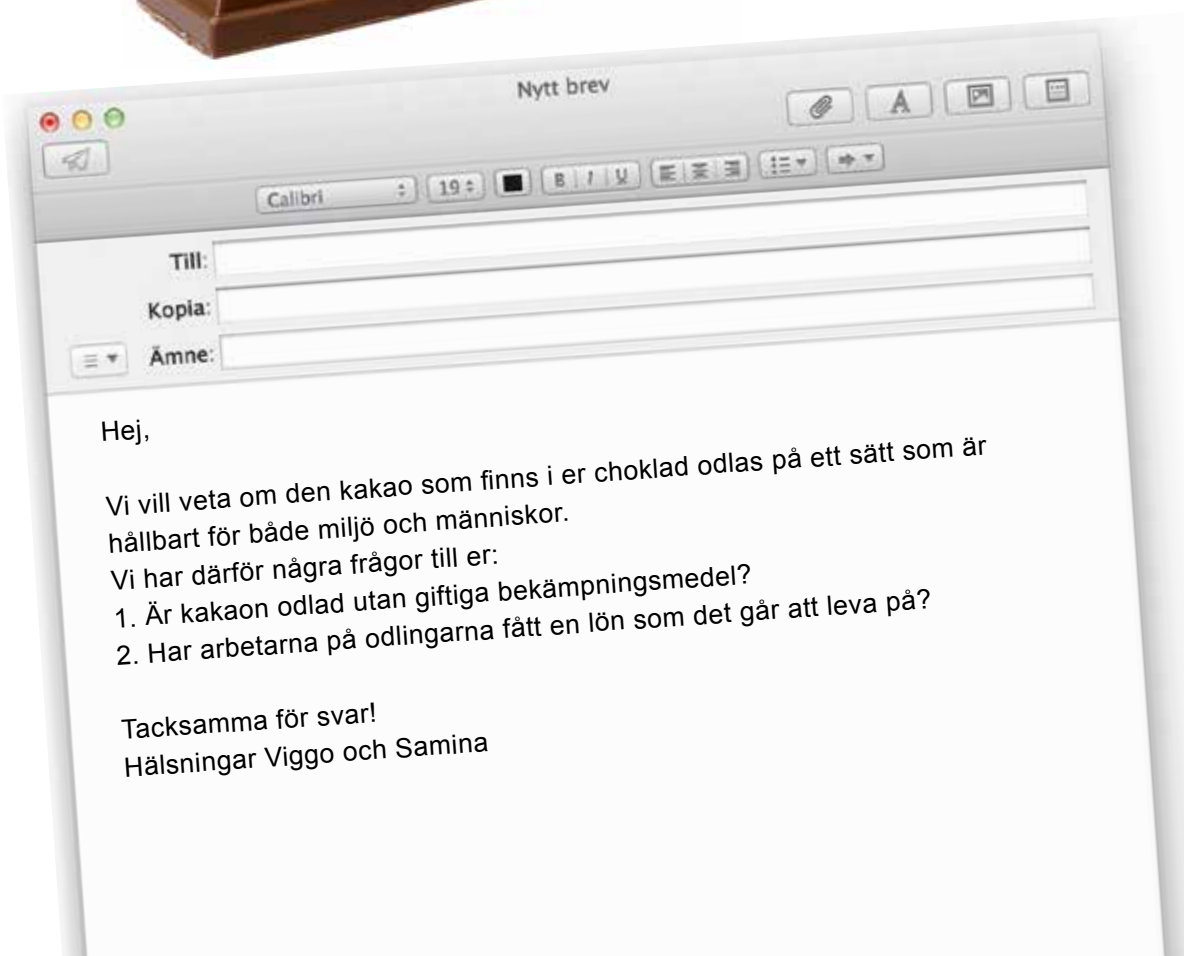

DEN VERKLIGA KOSTNADEN

I Sverige äter vi mycket godis och sötsaker som innehåller kakao. En stor del av världens produktion av kakao finns i Västafrika och Sydostasien. Trots det är priserna på sådant som innehåller kakao ofta låga för oss konsumenter.

Viggo och Samina från klass 9B vill ta reda på om chokladen de brukar köpa har tillverkats på ett sätt som stödjer *hållbar utveckling*. De mejlar därför två frågor till företaget som säljer chokladen.

Varför är ungdomarnas andra fråga viktig att få svar på om de vill stödja hållbar utveckling? Resonera utifrån perspektiven i rutan.

Individ – Samhälle
Idag – I framtiden

Uppgift 10

Formulering av uppgiften

Varför är ungdomarnas andra fråga viktig att få svar på om de vill stödja hållbar utveckling? Resonera utifrån perspektiven i rutan (Individ - Samhälle, Idag - I framtiden).

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan resonera om olika ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarhetsfrågor och redogör då för **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl** underbyggda förslag på lösningar där några konsekvenser för människa, samhälle och natur vägs in.

Bedömningsaspekter och progression

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning elevsvaret

- innehåller ett resonemang som kan kopplas till hållbar utveckling.
- innehåller orsakssamband/orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel.
- utgår från olika perspektiv.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven resonemang är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.	Eleven resonemang är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.	Eleven resonemang är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.
Eleven resonemang innehåller ett orsakssamband . Exempel på ett orsakssamband: <i>Om arbetarna inte kan leva på den lön de får kan de inte heller försörja sin familj.</i> (a → b)	Eleven resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på ett orsakssamband som förtydligas: <i>När inte lönen räcker till att leva på går det inte att försörja familjen. Barnen måste då kanske jobba istället för att gå i skolan.</i> (a → b → c)	Eleven resonemang innehåller flera orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på orsakssamband som förtydligas: se nivå C.
Eleven resonemang utgår från ett perspektiv , t.ex. Individ.	Eleven resonemang utgår från olika perspektiv , t.ex. Individ - Samhälle.	Eleven resonemang utgår från flera olika perspektiv , Individ - Samhälle, Idag - I framtiden.

Relevanta orsaker kan exempelvis handla om

- att lönen kan ge möjligheter att försörja familjen och släkten, exempelvis med mat, kläder och bostad.
- att en bättre inkomst (för kvinnor) ofta leder till att de skaffar färre barn och även barn senare i livet. Detta i sin tur minskar befolkningsökningen i vissa länder.
- att en för låg lön kan leda till att människor istället arbetar svart med sämre arbetsvillkor/arbetsmiljö.
- att svarta arbeten leder till mindre skatteintäkter för samhället.
- att en för låg lön kan leda till att barnen i en familj måste arbeta istället för att gå i skolan.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Den andra frågan är viktigt för att de som arbetar utsätter sig för stora risker och att det ofta gäller arbetare som lever fattigt. Utan tillräckligt med pengar för individen blir det svårt att försörja sig själv och familjen genom mat och vatten.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevens förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling. Elevens förklaring innehåller ett orsakssamband (låg lön → svårt att försörja sig/försörja familjen). Eleven utgår från ett perspektiv (Individ).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Om inte arbetarna på odlingarna fått en tillräcklig lön så kan det leda till att de inte kan försörja sin familj. Om det inte har råd att försörja sin familj så kan det leda till andra problem. Om familjen inte får den försörjning de behöver drabbar det samhället då barnen kanske inte kan gå i skolan. I framtiden kan det leda till en mindre arbetskraft.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevens förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling. Elevens förklaring innehåller ett orsakssamband som förtydligas (låg lön → svårt att försörja familjen → färre barn få gå i skolan → mindre arbetskraft i framtiden). Eleven utgår från flera olika perspektiv (Individ - Samhälle, Idag - I framtiden).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Om inte arbetarna får en rimlig lön försämras deras livssituation. Föräldrar kanske inte har råd att betala skola för barnen och barnen kanske också tvingas jobba (vilket betyder att det sker barnarbete). Om inte barnen får gå i skolan och skaffa sig en utbildning påverkas även samhället. Samhället får på sikt brist på folk som kan jobba som t.ex. lärare och läkare vilket gör det ännu svårare att skaffa utbildning eller få vård om man blir sjuk. Detta betyder att människorna i landet får en sämre levnadsstandard.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevens förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling. Elevens förklaring innehåller flera orsakssamband som förtydligas (låg lön → föräldrar inte har råd att betala för barns skola → barn tvingas att arbeta), samt (barn som inte får gå i skolan → framtida brist på lärare/läkare → försämringar inom skola och vård/sämre levnadsstandard). Eleven utgår från flera olika perspektiv (Individ - Samhälle, Idag - I framtiden).